



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 3. Vera sententia probatur ex Scriptura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Lectus:

cent apud Less. qui eos sequitur & citat in disp. de prædestin. Sanctorum sect. 2. num. 8. Alensis, Albertus Magnus, D. Bonavent. Henric. Argentinus, Ocham. Gabriel, Catharinus (quamquam hi tres cum restrictione aliqua, quia putant Deum nonnullis specialiter electis, vt Beata virgini, Ioanni Baptista, & similibus, voluisse gloriam antecedenter & efficaciter, atque absolue, ante præuisa merita, vt de omnibus prædestinatis Suares assererat: alijs non nisi post præuisa opera. Quod etiam placuit Mariana loco infra citando) Rubius, Maior, Albertus Pighius, Hieron. Ozorius, Ruardus Tappier, Driedo, Cardinales Sadoletus & Contarenus, Ekius, Stapletonus, Camerarius Bononiensis, Carthagena: quibus accedunt plures alij, vt Vasques disp. 89. & 90. Valentia q. 23. puncto 4. assertionem 2. quatenus contendit volitionem gloriæ efficacem, si sit ante merita absolute præuisa, nec tantum hypotheticè, tollere libertatem: Molina ad q. 23. art. 5. disp. 1. membro 11. & 12. Becan. parte 1. cap. 14. q. 4. Franciscus Turrianus lib. de electione diuina, Cornelius à Lapide passim in Pauli Epistolae, Mariana in tract. de morte & immortalitate lib. 3. cap. 6. 7. & 8. Maldonatus multis locis in Euangelia, Pennotus in propugnaculo humanæ libertatis lib. 6. cap. 21. & sequentibus, Herice disp. 23. cap. 10. Moncus disp. 4. selecta: Gamachus ad q. 23. cap. 6. conclu. 2. Maratus disp. 41. sect. 2. Citatur etiam ab Herice disp. 23. cap. 3. in fine Ioannes de Salas in tomo de gra. nondum typis excuso, tract. 15. disp. 14. lect. 2. Eandem Suares probabilem esse fatetur lib. 3. de auxil. cap. 16. & denique communem esse Sanctorum Patrum, & sacris literis, atque diuina æquitati, iusticiæ, misericordiæ, nec non humanæ libertati, pietati, & zelo propterea alienæque salutis conformiorem præbet ex sequentibus sectionibus.

SECTIO III.

Vera sententiæ probatur ex Scriptura.

331

AC primò, quod ad Scripturam actinet, nullus omnino locus profertur potest, in quo electio efficax ad gloriam excludat præuisionem & conditionem operum, aut euentus finâlis. Contra verò, plurima loci sunt, in quibus illa præuisio & conditio manifeste exprimitur. Primum patet infra, examinando loca ab aduersarijs obiecta. Et confirmari obiter ex Trident. sess. 6. can. 20. affirmante Euangelium non esse absolutam promissionem vitæ æternæ sine conditione operum: respectu nempe ad ultoribus, de quibus loquitur: & idem est de conditionibus necessarijs respectu paruulorum. Quod debet ita intelligi, vt nul-

Evidens:

libi Euangelica doctrina talem promissionem contineat.

Secundum liquet ex his & similibus locis. Matth. 25. Christus electos & reprobos ita compellat: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Esurui enim &c.* Et paulò post: *Ite maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & Angelis eius. Esurui enim & non dedistis mihi manducare &c.* Quibus verbis significat Christus regnum gloriæ paratum fuisse electis, ex bonis eorum operibus præuisis. Illa namque particula, enim, causam coniunctio est, & causam reddit propter quam regnum gloriæ fuit electis præparatum. Sicque ea verba interpretatur Chrysofost. hom. 60. in Matth. *Nam qui sciebam, inquit, vos antequam nati essetis, huiusmodi futuros, hæc vobis à me præparata fuerunt.* Quare ex sententia Chrysofostomi, & Christi verbis bene intellectis, præscientia meritorum est causa præparationis gloriæ.

Respondent aduersarij, particulam, enim, denotare causam propter quam ordine executionis Deus voluerit dare electis gloriam: non autem propter quam ordine intentionis illam primo instanti efficaciter intendit. Aiunt enim Deum primò & antecedenter, atque à seipso, intendisse gloriam electis omnibus efficaciter, sed tamen obtinendam per merita in fallibiliter futura, & pendentem in executione ab eiusmodi meritis. Gloria enim ordine executionis non datur electis nisi ex meritis. At ordine intentionis est destinata ante merita. Et idè Deus voluit talia merita, vel talia media in secundo instanti rationis: quia in priori voluit gloriam efficaciter.

Sed contra: quia Christus iuxta Chrysofostomi interpretationem, & naturalem verborum Christi sensum, assertit merita vt causam ipsius etiam destinationis, seu præparationis gloriæ: quasi non aliter præparauerit illis specialiter præ alijs, nisi quia isti bene sunt operati: sicut alios specialiter destinauit igni æterno, quia male operati sunt. Ergo ante huiusmodi præuisionem non intendit illis gloriam efficaciter. Alioquin ex vi illius intentionis parare debuisset. Deinde Christus eodem modo loquitur reprobis & electis. Sicut enim electis ait, *Possidete paratum vobis regnum. Esurui enim &c.* Sic reprobis ait: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & Angelis eius. Esurui enim, & non dedistis mihi manducare &c.* At in verbis proxime relatis particula, enim, non solum denotat causam secundum ordinem executionis, sed etiam intentionis. Neque dici potest Deum ordine intentionis reprobos ad pœnam destinasse ante præuisa illorum demerita, licet ordine executionis nullum deputer ad pœnam nisi post demerita præuisa. Fuit enim hæc hæresis Prædestinatorum, iamdiu damnatorum in

Concilijs Arelatenſi & Lugdunenſi, de quibus Baranius tom. 6. ad annum Chriſti 490. à numero 17. ad 24. renouata à Caluino locis citatis ſect. 2. Sicut ergo in verbis ſequentibus, ex quibus tota Chriſti ſententia iudicialis componitur, particula, *enim*, denotat cauſam ſecundum ordinem non ſolum executionis, ſed etiam intentionis: cur non etiam in verbis antecedentibus, eadem particula denotabatur cauſam ſecundum ordinem intentionis? Nonne contraria interpretatio eſt arbitraria, & æquiocam facit Chriſti ſententiam, anſamque dat hæreticis & infidelibus irridendi noſtras Scripturæ expoſitiones ad eò voluntarias?

Dices, Chriſtum hæc non loqui de ordine intentionis, ſed executionis, ſeu de ratione cur det electis gloriam, & reprobis infligat pœnam: ideòque Chriſti ſententiam non eſſe æquiocam: quia particula, *enim*, non aliud designat vtroque loco, niſi cauſam executionis. Confirmatur, quia ex noſtro argumento ſequeretur, Num ne quidem inefficaciter voluiſſe gloriam electis, antecedenter & à ſe: ſicut non voluit pœnam reprobis vllò modo antecedenter & à ſe ſolo, citra præuiſa demerita. Confirmatur ſecundò, quia alioqui ſecundæ partiſ ſententiæ Chriſti ſenſus eſſet, ignem æternum paratum eſſe diabolo & Angelis eius: quia eſuriuit, & reprobi non dederunt ei manducare: quod eſt arbiſurdum: quia damnatio dæmonum non pendet à malis operibus hominum reproborum.

Ad primum Reſpondeo, Chriſtum in ſententia iudiciali ſuprà relata mentionem facere præparationis, & ac executionis: Cum ait, *Posidete paratum vobis regnum*: nam reddit cauſam quare det, & quare iſtis præparauerit, ſpecialiter ſcilicet, præ reprobis, id eſt, voluerit illis efficaciter præpoſt præuiſa bona ipſorum opera. Quare eum addit abſolute, ac ſine limitatione ad vnum è duobus, *Eſuriui enim* &c. Non reſtringit particulam cauſalem ad vnum è duobus illis, neque ad ſolam executionem, vt voluit Aduerſarij: Et aliunde conueniens erat, vt Chriſtus vtriuſque rationem afferret, quod etiam Chryſoſtomus intellexit verbis ſuprà relatis. Idque non præuiſam facit ad æquitatem ſententiæ Chriſti, ſi intelligant homines cauſam cur boni fuerint à malis ſecreti efficaciter, etiam in ipſa intentione, non eſſe à Deo ſolo, ſed ex bonis operibus aut malis eorum præuiſis, neque ipſum quicquam vtrorumque cauſa præiudicaffe ante præuiſa opera. Ad eò quod conſuetum eſt, vt cum aliquis ſolemniſter reddit rationem ſuæ executionis afferat aliquam principalem, præcipueque efficacem illius cauſam. At in ſententia Aduerſariorum, ſola principalis cauſa, fuit electio antecedens, cui reliquæ cauſæ prædeſtinationis quodammodo ſamulantur, ſuntque velut ipſius instrumenta. Deuiſſet ergo

dicere Chriſtus, Venite benediſti, quia ego vos antecedenter & efficaciter elegi, & propter hanc electionem præparavi accedendi media per quæ ſalus veſtra inſalubilis foret. Quæ ratio vt patum valeret ad defendendam æquitatem ſententiæ Chriſti: ita parum faceret ad ſpecialem laudem & commendationem electorum præ reprobis, qui reſpondere poſſent. Si nos, & quiuſ alius, fuiſſemus antecedenter ſic electi, ſimilique prouidentia gubernati: egiſſemus quicquid illi egerunt. Neque enim antecedentem & efficacem prædeſtinationem frustrari potuiſſemus. Et contra, ſi illi fuiſſent præuenti & gubernati ſimili prouidentia antecedenti, quæ nos fuimus, æque ſua negligentia vel malitia perſiſſent.

Ad ſecundum, nego paritatem. Imperpetinenter enim in hac ſententia iudiciali, diſcernente bonos à malis, fieret mentio illius ſimplicis deſiderij, & intentionis inefficacis, communis omnibus hominibus. Quippe quos omnes voluit ſaluos fieri per illam intentionem, vt dicitur 1. Thimoth. 2.

Ad tertium Reſpondeo, Chriſtum reddere cauſam cur illis ipſis reprobis paratus ſit ignis æternus, æque ac diabolo & Angelis eius. Nimirum propter opera mala quibus dæmones imitati ſunt. Ita vt ſenſus ſit: Ite malediſti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo & Angelis eius, & vobis ſimiliter, ob mala veſtra opera: quia eſuriui, & non dediſtis mihi manducare &c. Adde quòd Chriſtus ſententiam illam pronunciat vt iudex iuſtus, reddens ex iuſtitia commutatiua gloriam tanquam mercedem bene operantibus, & damnans ex iuſtitia vindicatiua male operantes ad pœnam æternam, vt confirmat Apoſt. 2. Tim. 4. *Repoſita eſt mihi corona iuſtitie, quam reddet mihi Dominus in illa die iuſtus iudex*. At iudex non interdicere & decernit efficaciter vnus coronam, & alijs ſupplicium, niſi ex præuiſis ipſorum bonis aut malis meritis. Ergo illa intentio efficacis parum conuenit Chriſti officio atque ſententiæ iudiciali, præſertim illi quæ Chriſtus tam ſolemniſter æquitatem ſuam declarat in hominibus ad tam diuerſum ſtatum perpetuum, & tanti momenti deputandis.

Præterea idem Chriſtus Matth. 20. proponit parabolam operariorum, vt intelligatur quomodo Deus nobiſcum in cauſa ſalutis ſe gerat. Nimirum vt pater familias conducens operarios ad vineam ſuam culturam. Nullus autem ſapiens pater familias decernit alicui operariorum abſolute & efficaciter mercedem, niſi antea viderit an opus curnum præſtiterit. Ergo ſimiliter de Deo cogitandum eſt. Illa enim comparatio eo ſine proponitur à Spiritu ſancto, vt concipiamus Deum ſimili modo ſe gerere in decernenda mercede vitæ æternæ, quæ pater familias in decernenda mercede operariorum, ſemotis imperfectionibus. Nulla autem in eo eſt imperfectio, quòd Deus non decernat niſi ex inſalubili præuiſione operum: quamuis non

Alia loca
Scripturæ
in fauorem
illius ſententiæ.

debeat expectare temporalem eorum exhibitionem, quod esset imperfectionis: sicut est in hominibus, qui non sunt antea certi infallibiliter de executione operis à quo penderet conuentio. Idemque dico de alijs comparationibus, quibus in Scriptura Deus comparatur agonotheta decernenti brauium victori in certamine: Domino remuneranti seruis vigilantes, aut talentum bene impendentes: sponso admittenti tantum prudentes virgines sibi occurrentes cum accensis lampadibus.

37.

Paulus quoque ad Rom. 8. proponit gloriam ut daretur ex conditione & cognitione operum. Cum sic ait v. 17. *Si filii, & heredes &c. si tamen compatimur ut & conglorificemur.* Et v. 29. *Quos præsciuit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui: id est, quorum præsciuit fidem & dilectionem, eos prædestinavit ut essent similes filio: quemadmodum Origen. Cyrill. Chrysost. Ambros. Theodoret. Theophylactus, & alij exponunt.* Et 2. Timoth. 2. vers. 20. & 21. *In magna autem domo non solum sunt vasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia: & quedam quidem in honorem, alia in contumeliam. Et quis ergo emundauerit se ab istis, erit vas in honorem &c.* Quibus verbis ostendit Apostolus penderet à nostra cooperatione & munditie præuisa, quod simus vasa honoris & gloria.

Similiter Apocal. 3. v. 11. proponitur à Christo gloria data volitio ut suspensa ante præuisionem operum, & merito conditionata, his verbis: *Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.* Et 2. Petri 1. v. 10. *Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis.* Et Rom. 11. v. 28. *Vide ergo bonitatem Dei, & seueritatem. In eos quidem qui ceciderunt, seueritatem: in te autem bonitatem Dei, si permanseris in bonitate: alioquin & tu excideris. Sed & illi, si non permanserint in incredulitate, inserentur.* At qui salus non esset suspensa, neque eius certitudo penderet à bonis operibus & à perseuerantia, si fuit à Deo decreta absolutè & efficaciter ante præuisa opera, & ante præcitam perseuerantiam. Neque perseuerantiam in bonis operibus faceret certam nostram electionem; sed potius electio faceret certam perseuerantiam.

38.

Item proponitur gloria & salus eterna ut omnibus expectata antecedenti saltem voluntate per modum desiderij. 1. Tim. 2. *Salutem omnes homines saluos fieri &c.* Et ut omnibus data, quantum est ex parte Dei. Ezech. 18. à versu 23. & cap. 33. à versu 11. vbi Deus affirmat nolle se mortem peccatoris, sed velle ut conuerteretur & viuat: iuratque se omnibus quicumque sint illi, qui bene egerint, salutem gloriam: qui male, poenam: & prout transferint homines libera sua voluntate à bono in malum, vel contra; Deum attemperatum suam sententiam, sine acceptione personarum. Quæ omnia & conditionem à nobis posi-

tam expriment, & tacite rejiciunt voluntatem illam absolutam & simpliciter efficacem citra præuisionem. Alioquin quàm essent hæc simulatoria, aut etiam falsa, si Deus antecedenter & sine præuisione operum maximam hominum partem despexisset & exclusisset infallibiliter à gloria, eo modo quo docet contraria sententia? Adde quod Deus apud Ezechiel. & alibi, paulò ante dictum inculcat, ut excitet Iudæos & alios ad conuersionem. Ergo debent valere ad excitandum in sensu vero, qui solus sub fidem cadit. Essent autem omnino inutilia in sensu verò, si Deus haberet voluntatem absolutam circa electos, quam ponunt aduersarij; erga alios verò, voluntatem damnandi & excludendi à gloria, ut volunt duæ primæ sententiæ: vel de gloria ut querenda per media incongrua, sicut fateri coguntur Suar. & alij tertiæ sententiæ assertores, ut ostendemus num. 59. & seq.

Resurgunt effugæ aduersariorum circa relata Scripturæ testimonia.

Præcedentibus Scripturæ auctoritatibus in confirmationem nostræ sententiæ alatis satisfacere conatur Didac. Ruis, disp. 12. de prædest. sect. 1. 4. & 5. Et primo quidem testimonio adducto, ex cap. Matth. 25. *Venite benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum &c.* respondet sect. 5. *Paratum, sumi quidem hoc loco pro, Prædestinatum: sed quod additur. Esuriet enim, non esse copulandum cum parato regno; sed cum venite, & possidete.* Ita ut iudex reddat quidem rationem tradendæ possessionis æterni regni, quod illis iure debetur propter opera: sed non rationem, quæ Patrem impulerit, ut illis potius quàm alijs pararet regnum: quod probat primum argumentum à nobis iam proposito, & refutato num. 35. & 36. Probat secundo ex verbis illis, *Benedicti patris mei*, quæ potius significant Deum sua prædestinatione fuisse causam totius felicitatis Sanctorum. Benedictio quippe diuina fere semper in sacris literis non supponit, sed causat bonum, quod dicit.

Verum, licet benedictio Dei interdum eo sensu usurpetur in Scriptura, ut Gen. 1. v. 28. *Benedixitque illis, & ait, crescite, & multiplicamini, & replete terram:* frequenter tamen significatur velut aliquid consequens ad bonum opus creatura, propter quod benedicitur à Deo specialiterque diligitur: ut Genes. 22. v. 16. & 17. *Quia fecisti hanc rem, & non peperisti filio tuo unigenito propter me: benedicam tibi, & multiplicabo semen tuum sicut stellas cæli &c.* & benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ: quia obedisti voci meæ. Et Deuter. 28. à v. 1. vsque ad 14. promittit Deus populo Israël fore ut illi benedicat in omnibus, si vocem eius audierit, & mandata custodierit.

Sicut deinceps reliqua parte capitis minatur fore ei maledicatur, si secus fecerit. Huius verò generis esse benedictionem, de qua loquitur Christus verbis supra relatis ex Matth. 25. ostendit particula causalis proximè subiuncta, *Esurivi enim &c.* & similis modus loquendi in sententia lata contra reprobos. *Ite maledicti in ignem æternum &c.* *Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare.* Vbi certum est, particulam enim, significare causam æternæ maledictionis reproborum æquè, ac pœnæ ipsi illatæ. Hoc etiam magis postulat verborum series, & intentio Christi iudicis sententiam illam ferentis, vt ostendimus supra num. 34. & sequent. meritoque Hieronymus in comment. huius loci, dicit benedictionem illam accipiendam esse iuxta præscientiam Dei, apud quem futura iam facta sunt. Quod amplius confirmabitur fact. sequenti, vbi multis sanctorum Patrum auctoritatibus ostendemus bona iustorum opera præuisa fuisse causam, seu rationem, & motiũm specialis eorum dilectionis, & æternæ benedictionis: sicut mala opera reproborum fuerunt causa æterni illorum odij, & maledictionis.

40. Ad alterum Scripturæ testimonium relatum ex Roman. 8. *Quos præsciuit, & prædestinavit &c.* Respondet Ruis sect. 1. disp. cit. Primò, *præscire*, hoc loco idem esse, ac *prædestinare*, vel certè nomen genericum esse, quod contrahitur, & limitatur nomine prædestinationis, quæ est imperium intellectus, quo Deus præsciuit, quid ipse facturus sit in nobis, vt ad beatitudinem certò perducatur. Itaque præscientiam futurorum operum non fuisse rationem prædestinandi: sed potius opera fuisse obiectum volitum, & causatum per hanc præscientiam, quæ est imperium, & prædestinatio. Secundò, posse etiam verbum *præscire*, intelligi de scientia approbationis, quæ dilectionem supponit, per quam scientiam in dilectione, & electione Dei cognoscuntur electi. Perinde ac si Paulus diceret, Quos Deus dilexit & voluit, hos prædestinavit. Ita tamen vt hæc approbatio diuinæ voluntatis non modò præscindatur ab approbatione futurorum operum, prout sunt absolute futura; sed etiam ab ordinatione mediorum, quæ necessaria sunt ad obtinendam gloriam. Sensusque sit: Quos Deus præsciuit, eos approbando per absolutam complacentiam, quæ voluit eis dare regnum, hos prædestinavit, & efficaciter ordinavit, vt per virtutes & tolerantiam passionum fierent conformes imaginis Filij sui, qua conformitate mereantur regnare cum primogenito. Tertio, licet verbum *præscire*, intelligendum esset de scientia visionis, quæ Deus futura hominum facta præsciuit, eorum futuritione supposita: non inde posse colligi hanc præscientiam esse rationem prædestinationis. Nam sensus esse potest, Quos Deus præsciuit futuros sanctos, ip-

fos prius prædestinavit vt essent sancti.

Sed his tribus expositionibus oppono Refutatur secundam, primò, longè aliam esse interpretationem Sanctorum Patrum, qui eo loco per *præscire*, intelligunt manifestè scientiam futurorum, vt directiuam prædestinationis, & rationem cur Deus eos potius quàm illos efficaciter elegerit ad gloriam. Vt Ambrosius, lib 5. de fide cap. 3. vbi sic habet: *Quos præsciuit, hos & prædestinavit: quia non ante prædestinavit, quam præsciuit: sed quorum merita præsciuit, eorum præmia prædestinavit.* Quibus verbis manifestè distinguit præscientiam à prædestinatione, per illamque intelligit, non imperium illud à Ruis assertum, vel scientiam approbationis abstractam ab operibus absolute futuris: aut scientiam visionis quæ sit posterior prædestinatione, vt idem Auctor affirmat: sed præuisionem meritorum, quæ fuerit causa, seu ratio cur Deus illis æternæ vitæ præmia destinaverit absolutà & efficaci voluntate. Similique modo loquuntur & sentiunt alij Patres. Vt Sedulus Augustini contemporaneus, in collectan. in epist. ad Roman. circa illa verba cap. 8. *Quos præsciuit, & prædestinavit: vbi sic ait: Quos præsciuit, & prædestinavit: ipsos elegit ad promissa præmia capeffenda.* Et paulò post: *Aliud est præscire, aliud prædestinare. Præscientia itaque gerenda prænotat: postmodum prædestinatio retribuenda describit.* Illa præcedet meritis: hæc prædestinat præmia.

41. Opponit secundò expositiones illas minus esse consentaneas verbis præcedentibus & intentioni Apostoli, qui versu 17. eiusdem capitis incipit hortari fideles ad patientiam, à quâ velut à conditione necessaria pendere ait, quòd simus futuri hæredes vitæ æternæ. *si autem filij, inquit, & hæredes: hæredes quidem Dei, coheredes autem Christi: si tamen compatimur, vt & conglorificemur.* Itaque gloriam illis proponit, non vt decretam absolute & efficaciter ante præuisa opera, sed suspensam & pendentem à conditione patiendi cum Christo, vs illius gloriæ sint futuri participes. Deinde versu 18. & sequentibus vsque ad 28. ostendit tribulationes, quas iusti patiuntur, leues esse, si cum æterna illa gloria comparentur: cuius spe debeant animari fideles ad illas fortiter & constanter ferendas. Maxime cum, vt addit v. 28. illis nocere non possint, si perseuerent in dilectione Dei. Sed potius in bonum cooperentur; ad consequendam scilicet æternam illam gloriam. *Scimus enim, inquit, quoniam diuinitibus Deum omnia cooperantur in bonum, his qui secundum probatum vocati sunt sanctis* id est, secundum antecedentem voluntatem Deos saluandi, transeuntem de conditionata in absolutam, posita præuisione de sanctorum perseuerantia in dilectione Dei. *Nam quos præsciuit tales futuros, illos & prædestinavit conformes fieri imaginis Filij sui, in gloria, sicut fuerunt conformes in patientia.* Quos autem

tem prædestinavit mediante illa præscientia hos & vocavit, gratiis prævenientibus: Et quos vocavit hos & iustificavit, si consenserunt vocationi, & quia consenserunt. Quos autem iustificavit, illos & gloriificavit, cum Christo, si perseveraverunt in iustitia accepta, & concorditate cum Christo in patientia & vita sanctitate: sicut re ipsa perseveraturos esse præsciuit, & propterea ad consortium gloriæ Christi efficaciter & absolute illos prædestinavit. Ex quibus omnibus concludit versu 31. & sequentibus usque ad finem capituli, non esse timendas temptationes: nihilque eos separare debere à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro.

42.
Tertium
refugium.

Ad aliud testimonium in favorem nostræ sententiæ adductum ex 2. Timoth. 2. v. 21. si quis emundaverit se ab istis, erit vas in honorem &c. Respondet idem auctor sect. 4. disp. cit. Quicumque se emundaverit ab omni peccato, & in ea munditie perseveraverit, fuisse quidem electum ad gloriam. Veruntamen id non ita proferri ab Apostolo, quasi mundities prævisa sit ratio electionis ad gloriam: sed tantum afferri velut indicium à posteriori, & quasi sigillum quo designentur electi, & quo provocentur ad cooperationem electioni divinæ. Quem sensum ait deduci ex præcedentibus verbis Apostoli. Quippe qui dixerat non esse timendum ne omnium fides subvertatur ab hæreticis: quoniam fundamentum Dei firmum stat in electis, ita vt nemo possit illud subvertere. Cuius firmitatis duplex est sigillum. Alterum nobis ignotum, & causans firmitatem nostram, videlicet, Novit Dominus qui sunt eius, scientia approbationis & prædestinationis. Alterum nobis saltem probabiliter notum, ad quod nostram cooperationem subiungere tenemur: nempe illud, Recedat ab iniquitate omnis qui nominat nomen Domini. Quod idem à his verbis repetitur, & quis emundaverit se ab istis, erit vas in honorem.

Refutatur.

Sed longè alium esse sensum hosam Pauli verborum, Cognovit Dominus qui sunt eius, patebit ex dicendis inferius sect. 7. num. 94. Quæ autem quædam aliquis à nuda hæresis & aliorum peccatorum se emundet cum Dei gratia, nec tantum signaculum quo nobis innotescunt probabiliter via in honorem, vt vult auctor cit. debebat dicere, Apollolus, si quis emundaverit se ab istis, cognoscetis esse vas in honorem: non autem, erit vas in honorem. Cumque non sint causa hinc modum loquendi vsurpet, debeatque in sensu proprio intelligi, quantum fieri potest, iuxta regulam D. August. lib. 3. de doctrina Christiana cap. 10. omnino significat abstinentiam à peccatis, & exercitium bonorum operum, esse causam cur sint vasa in honorem, & cur ex eorum præuisione eligantur efficaciter ad gloriam. Sicut è contrario immundities peccati, & exercitium malorum

operum, sunt causa cur alij reprobenur, & sint vasa in contumeliam.

Postremo ad illud relatum ex Apoc. 3. Tene quod habes, vt nemo accipiat coronam tuam: quo significatur, electionem efficacem ad gloriam pendere à perseverantia, prævisa vt futura: Respondet sect. 4. disp. cit. non ita esse: sed potius quia aliquis prædestinatus est ad coronam, propterea crebrius & fortius incuti ei timorem amittendæ coronæ. Quæ amissio possibilis est absolute: quamvis ex suppositione prædestinationis, in sensu composito, non sit possibilis. Prædestinationem vero, per tales comminationes ac terrores, interioribus auxilijs munitos, operari firmitatem perseverantiæ.

Sed quàm parum coherenter id dicatur in sententia aduersariorum, & quàm inanes sint eiusmodi comminationes posita electione antecedente absoluta & efficaci ad gloriam, perspicue apparebit ex dicendis sect. 5. num. 57. Cum enim posita & stante illa electione, impossibile sit amitti coronam, vt fatetur aduersarius: & illa electio sit antecedens: propterea immutabilitatem decreti diuini non posse non stare: Vanum est timere ne eueniat id quod antecederet impossibile est euenire, vi decreti diuini absoluti, & efficaci, independentis & abstracti ab operibus nostris. Quare prædestinatio non facit vt timor ille fortius incutiatur: sed vt falsò & vanè intenteur, supposita illa sententiâ. Et hæc tenet de Scripturæ testimonijs.

SECTIO IV.

Probatnr eadem sententia ex Patribus, & nominatim ex S. Augustino.

I Am verò, quòd ad Patres attinet, nostræ sententia est cõmunis Græcorum Patrum & Latinorum Augustino antiquiorum: à qua nec ipse August. dissentit, vt à Massiliensibus & Episcopis Galliæ malè ipsi obiectum est. D. Ambros. lib. 7. de fide cap. 3. explicans illa Christi verba Matth. 20. Non est mecum dare vobis, sed quibus patrum est à Patre meo. Sic tractat: Non est mecum qui iustitiam seruo, non gratiam. Denique ad Patrem referens addit: quibus paratum est, vt ostenderet Patrem quoque non petitionibus deferre solere, sed meritis. Quia Deus personarum acceptor non est. Vnde & Apostolus ait: Quos præsciuit, hos & prædestinavit: Quia non aut è prædestinavit, quam præsciret. Sed quorum merita præsciuit, eorum præmia prædestinavit. Hæc Ambros. quibus verbis nihil clarius dici potest. Neque minus clarè loquitur S. Epiphanius hæresi 69. explicans eundem locum Marthæi: Hoc, inquit, vult ostendere, quòd non iuxta personarum acceptionem res ista fiat, sed pro dignitate &c. si laborauerit, erit eius preparatum, à Patre meo. Similem